

Helsingin uusi puhelinluettelo.

Puhelinluettelo on tietysti ensisijassa puhelinnumeroiden luettelo — mutta Helsingin uuden, toista tuhatta sivua käsittävän luettelon voi sanoa olevan paljon enemmän: se on varsin monipuolinen hakuteos, jonka toimittamiseen on pantu epäilemättä suuri määrä työtä. Painatustyön keventämiseksi tehtiin jo edelliseen luetteloon erinäisiä uudistuksia, joista ennen muuta huomasimme tuhansien pilkkujen poiston. Tätä järkeis-

tämistä laajennettiin mm. siten, että melkeinpä suunnaton määrä pisteitä poistettiin niistä kohdista, missä henkilön etunimi on osoitettu vain kirjaimella (tähän tapaan: Hepo A K kaupp. Vääräk. 00). Tittelit ja katujen nimet on nyt yleensä lyhennetty kauttaaltaan selkeästi, niin ettei lyhentäminen aiheuta väärinkäsitystä tai epäselvyyttä. Yhdyssanojen alkuosan lyhentäminen on osoitettu pelkällä pisteellä (toim.joht., hamm.lääk.,

Hallit.k. jne.), tapa, jonka ennestään tunnemme sotilaskielenkäytöstä, ja joka tekee lyhentämisen yksinkertaiseksi ja on riittävän selvä. Tavanomaisissa lyhenyksissä on vielä välipiste (j.n.e., y.m.).

Luettelon alussa olevasta ohje- ja määräysosastosta olen poiminut muutamia silmään osuneita kieliseikkoja.

Ensiksikin on positiiviselle puolelle pantava, että Helsingin Puhelinyhdistys kirjoittaa *puhelimetilaaja* eikä puhelintilaaja (joka kai olisikin muuta), *puhelunväliittäjä* eikä puhelinväliittäjä, jota yleisesti näkee käytettävän, ja *osoitteenmuutos*, *autontilaus* (tosin toisessa kohtaa on lentopaikkatilaus ja numerovalinta); niinkään luettelo-osastossa *pankinvirkailija*, *nimenhuuto*, *työntutkija*. Blankett on suomeksi *lomake* eikä kaavake, omedelbart-sanaa vastaa *heti* eikä välittömästi, niinkuin pyrkii muualla vastaamaan. Kirjoitetaan *enintään* ja *vähintään*, vain pari kertaa huomasin olevan korkeintaan = högst. *Sekunti* ja *minuutti* -sanojen kirjoittaminen ei anna aihetta huomauttamiseen. — Mutta tarpeetonta on kirjoittaa toisinaan *velottaa*, toisinaan *veloitaa*; samoin *langeta*—*erääntyä*, *otsikko*—*otsake* samassa merkityksessä.

Pilkun käytöstä kirjan toimitusta olisi toruttava aika tavalla: vaikka mekaanisessa luettelo-osastossa periaatteena on pilkuttomuus, ei se toki koske normaali-tekstiä. Määräyksistä ja ohjeista on jäänyt pois muutamia kymmeniä aivan välttämättömiksi katsottavia pilkkuja, ja tämä tekee monessa kohdin tekstin viimeistelemättömän tuntuiseksi.

Epätyydyttävää sanontaa ja epäsuomalaisia lausemuotoja on tekstiin jäänyt useaan kohtaan.

Niinpä on heti alussa: Hälytyspuhelimet Suur-Helsingissä, mikä olisi suomalaisemmin: *Suur-Helsingin hälytyspuhelimet* (ei ole mitään pakottavaa seikkaa, jonka vuoksi hälytyspuhelimet-ilmauksen pitäisi olla ensimmäisenä). — Tunnettu epäjohdonmukaisuus on lauseessa:

» — — numeroihin, jotka eivät ole yhdistetty PV:oon» (samalla sivulla on: tilaajat, jotka ovat liitetyt — —). — Väärä rektio on sattunut seuraavassa: ennen tavallisia yksityisiä puheluja ja jälkeen pikapuheluja; po. *jälkeen pikapuhelujen*. — Kun sanotaan: »Lukekaa myöskin luettelossa olevat puhelimen käyttöohjeet sekä lähi- että kaukoliikennettä koskevat määräykset», niin lauseessa on jotakin vinossa: joko puuttuu ja-sana sekä sanan edeltä tai että-sanan asemesta pitäisi olla ja; ruotsalainen teksti on jälkimmäisen vaihtoehdon mukainen. — Määräys: »Puhelinluettelo on puhelinta siirrettäessä tilaajan itsensä otettava mukaan» olisi varmaan sanottavissa sujuvammin, esim. tähän tapaan: Puhelinluettelosta huolehtii puhelinta siirrettäessä tilaaja itse. — Jokin muu lausemuoto ilmaisisi myös tämän paremmin: »Kehoitamme — — ottamaan huomioon — — että osuustodistus häviämisen tai hukkaantumisen takia heti on kuoletettava raastuvanoikeudessa»; ehkä näin jo paras: — — että osuustodistus on sen hävittyä [= hukkaannuttua, molempia verbejä ei tarvittane] heti kuoletettava raastuvanoikeudessa. — »Puhelusta velotetaan sitä puhelinta, josta puhelu on puhuttu»: selvempää olisi sanoa esim.: josta puhelu on tilattu, sillä molemmista päistähän puhutaan ja otsikkonakin on sana »Puhelutilaukset». — Virkkeessä: »Automaattinen aikatiedoitus kone [= ajan-?] lausuu tunnit ja minuutit, esim. 'neljätoista, kuusi', ja toistaa tämän n. 6 sek. väliajoin tulevan minuutin aikana» on 'tuleva minuutti' mielestäni hämäästi ilmaistu — tarkoitettaneen *alkanutta* tai *kuluvaa* minuuttia eli siis, kuinka mones minuutti on menossa. — » — huomautukset tehdään — — puhelimella 27313»: pitänee olla *puhelimeen* 27313, samoin kuin toisaalla onkin: ilmoitus tehdään puhelimitse numeron 015» ja »ilmoittamalla puhelimeen 014». — Kohennusta kaippaa myös tämä virke:

»— — tilaajille, joiden puhelinliikenne ei ole tyydytetty sellaisin liikennemahdollisuuksin, jotka suorat puhelimet— — tarjoavat»; sanoisin mieluummin esim. näin: tilaajille, joiden puhelinliikennettä eivät suorien puhelinten tarjoamat liikennemahdollisuudet tyydytä — tällöinhän muun lisäksi päästäisiin kahdesta eriasteisesta joka-lauseesta.

Karttaan on sattunut tulemaan pieni

kompastus: Solbergin aseman suomalaisiksi nimeksi on tekstattu Piävölä.

Kun huomauttamista ei puheena olevilla parillakymmenellä sivulla siis ole suhteettoman paljon, on syytä toivoa, että tämä pääkaupungin tärkeä opaskirja jo tulevalla kerralla esittäytyy tekstiasultaan moitteettomana. Sen ei pitäisi enää olla saavuttamattomissa.

H. T.